

7. Ільїна Ю. П. Деякі правові аспекти оскарження дій нотаріусів у цивільному процесі / Ю. П. Ільїна // Часопис цивілістики. - 2013. - Вип. 15. - С. 128-131. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chac_2013_15_27

Дрогозюк Крістіна Борисівна

*аспірант, асистент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: д.ю.н., професор Голубєва Н.Ю.*

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ПОДАННЯ ДОКАЗІВ ЗА ЧИННИМ ЦИВІЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Законом України від 3 жовтня 2017 року №2147-VIII "Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів" було внесено істотні зміни до чинного цивільного процесуального законодавства України.

Серед таких змін особливу увагу пригортає новелла стосовно запровадження принципу концентрації процесуального матеріалу. Даний принцип полягає у тому, що сторони зобов'язані подавати одразу весь матеріал, який є в їх розпорядженні, а не окремими частинами. Це робиться з метою, щоб не створити для другої сторони будь-яких штучних процесуальних несподіванок в судовому засіданні при розгляді справи по суті. Через цей принцип не допускається, щоб сторони навмисно утримувалися від подання будь-яких доказів, які вони мають в суді першої інстанції. Тобто йдеться про надання доказів під час пред'явлення позову, а не під час розгляду справи, як за попередньою редакцією ЦПК України.

Так, ч. 2 ст. 83 ЦПК України зазначає, що позивач, особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб, повинні подати докази разом з поданням позовної заяви. У свою чергу, відповідач, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, повинні подати суду докази разом з поданням відзиву або письмових пояснень третьої особи.

Потрібно підкреслити, що ст. 83 ЦПК України передбачає процедуру, коли за збігом обставин учасник справи не може подати докази у встановлений законом строк. А саме, учасник справи повинен про це письмово повідомити суд

та зазначити: який доказ не може бути подано; причини, з яких доказ не може бути подано у зазначений строк; докази, які підтверджують, що особа здійснила всі залежні від неї дії, спрямовані на отримання даного доказу. Суд, у свою чергу, може встановити додатковий строк для подання вказаних доказів при визнанні поважними причини неподання учасником справи доказів у встановлений законом строк.

Копії доказів повинні бути заздалегідь надіслані або надані іншим учасникам справи, адже суд не бере до уваги докази у разі відсутності підтвердження направлення їх іншим учасникам. Проте, сторона позбавлена обов'язку заздалегідь направляти докази, якщо вони вже є у наявності у відповідного учасника, подані до суду в електронній формі або є публічно доступними.

Згідно з ч.3 ст. 175 ЦПК України в позовній заяві мають бути зазначені виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги; зазначення доказів, що підтверджують вказані обставини (якщо подаються письмові чи електронні докази – позивач може додати до позовної заяви копії відповідних доказів); перелік документів та інших доказів, що додаються до заяви; докази, які не можуть бути подані разом із позовною заявою (за наявності); зазначення щодо наявності у позивача або іншої особи оригіналів письмових або електронних доказів, копії яких додано до заяви.

Таким чином вже на стадії підготовки позову позивач має визначити чіткий перелік доказів, якими будуть обґрунтовуватись заявлені позовні вимоги, додати дані докази до позовної заяви, а в разі їх відсутності – вирішувати питання про їх витребування[2].

Вказані зміни у цивільному процесуальному законодавстві зазнали критичних зауважень багатьох вчених, які підкреслювали, що за наявності підготовчої стадії в цивільному процесі нелогічно обмежувати подання доказів іншими строками, що не пов'язані із закінченням стадії підготовки процесу[3, с. 98].

Проте, інші процесуалісти підкреслюють, що принцип концентрації процесуального матеріалу дозволяє в одному судовому засіданні швидко розглянути і законно вирішити цивільну справу.

Такий видатний цивіліст, як Є.В. Васьковський вважав, що "...при концентрации процессуального материала в уме судьи вырисовывается живая и цельная картина дела, в свою очередь, при исследовании материала по частям, суд принужден сшивать белыми нитками не всегда приходящиеся друг к другу клочки смутных воспоминаний, сохранивших в его уме отдельные эпизоды процесса" [4, с. 414].

Підсумовуючи вищенаведене потрібно зазначити, що запроваджуючи принцип концентарції процесуального матеріалу законодавець робить безумовно позитивний крок на шляху до вдосконалення цивільного процесуального законодавства України. По-перше, концентрація доказового матеріалу дозволяє суду безпосередньо ознайомитися з усіма фактами (обставинами), які мають значення для справи, і докази, які підтверджують наявність або відсутність цих фактів (обставин). По-друге, концентрація доказового матеріалу допомагає сторонам та іншим учасникам справи належним чином підготуватися до процесса, уникнути процесуальних несподіванок при розгляді та вирішенні справи судом.

Змагальність судового процесу буде визначатися не в наданні сторонами різних доказів під час розгляду справи, а в переконанні суду в належності, допустимості, достовірності та достатності таких доказів.

Література:

1. Цивільний процесуальний кодекс України В редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017// ВВР. – 2017. - № 48. - ст.436
2. Ганенко Р. Подання доказів за новим Цивільним процесуальним кодексом [Електронний ресурс] / Роман Ганенко. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://advokat-ganenko.com.ua/?p=1199>.
3. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України / За заг. ред. Короєда С.О. – Київ.: Видавничий Дім "Професіонал", 2018. – 496 с.
4. Васьковский Е.В. Курс гражданского процесса. М.: Изд. Бр. Башмаковых, Т. 1: Субъекты и объекты процесса, процессуальные отношения и действия. - 1913. - 691